

Տասը թագավորությունները

THE MOST REVEREND
GARLAND F. BYERS, JR., J.D., D.D.

Ազգերի եպիսկոպոս՝ առաքելական հանձնարարությամբ

Արքայության Դպրի գրվածքներն ուղղված են երկրի տասը տարածաշրջանների և բաշխված են դրանց միջև. դրանք համարվում են այն տասը թագավորությունները, որոնց մասին խոսվում է Դանիել մարգարեի գրքում և Հայտնության գրքում:¹

Եպիսկոպոսը դիմում է այս տարածաշրջանների եկեղեցիներին՝ բոլորին միասին կամ յուրաքանչյուր անգամ մեկ տարածաշրջանի եկեղեցիներին, ինչպես առաջնորդվում է Սուրբ Հոգով: Քրիստոսի բոլոր եկեղեցիներին ուղղված գրվածքը ներկայացվում է յուրաքանչյուր տարածաշրջանի ներքո: Յուրաքանչյուր տարածաշրջանի էջում նշվում են այն ազգերը, որոնցում գտնվում են նրա եկեղեցիները, և թվարկվում են նրանց ուղղված գրվածքները: Յուրաքանչյուր գրվածք կարելի է ընթերցել այս կայքի բոլոր լեզուներով և ներբեռնել PDF ձևաչափով:

Քրիստոսի բոլոր եկեղեցիներին

Արևելյան Եվրոպա և Կենտրոնական Ասիա

Եվրոպա

Լատինական Ամերիկա

Խաղաղօվկիանոսյան տարածաշրջան

Հարավային Ասիա

Հարավարևելյան Ասիա

Մերձավոր Արևելք և Հյուսիսային Աֆրիկա

Միացյալ Նահանգներ

Չինաստան

Սահարայից հարավ ընկած Աֆրիկա

Վերջնաձևնորագրություններ

Սուրբ Գիրքը մեջբերվում է Գրաբար Աստվածաշնչից: *ANF* = *Ante-Nicene Fathers*, *NPNF2* = *Nicene and Post-Nicene Fathers, Second Series*:

1

Տասը թագավորությունները ներկայացված են Սուրբ Գրքի հետևյալ հատվածներում և եկեղեցու հայրերի մոտ, որոնք դրանք ընթերցել են որպես վերջին օրերում աշխարհի բաժանում տասը թագավորների միջև:

Սուրբ Գիրք

Դանիել 2:40–44 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ թագաւորութիւնն չորրորդ, հզօր իբրեւ զերկաթ, զոր օրինակ երկաթ մանրէ եւ մալէ զամենայն, նոյնպէս մանրեցէ եւ մալեցէ զամենայն: Եւ զի տեսանէիր զոտսն եւ զմատունսն, կէս կողմն յերկաթոյ, եւ կէս կողմն ի խեցւոյ, թագաւորութիւնն բաժանեալ լիցի, եւ յարմատոյ երկաթոյն եղիցի ի նմա, զոր օրինակ տեսանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառնեալ: Եւ մատունք ոտիցն՝ կողմն մի յերկաթոյ, եւ կողմն մի ի խեցւոյ, մի կողմն թագաւորութեանն հզօր կայցէ, եւ ի նմանէ եղիցի ջախջախն. զի տեսանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառնեալ, եղիցին խառն ի զաւակէ մարդկան, եւ ի միմեանս ոչ յարիցեն, զոր օրինակ ոչ խառնի երկաթ ընդ խեցի: Եւ յաւուրս թագաւորացն այնոցիկ յարուցէ Աստուած երկնից թագաւորութիւն որ յաւիտեանս ոչ եղծանիցի, եւ թագաւորութիւն նորա ազգի այլում ոչ մնացէ. մանրեցէ եւ հոսեցէ զամենայն թագաւորութիւնս, եւ ինքն կացցէ յաւիտեանս:»

Դանիել 7:7-8 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ զկնի նորա հայէի եւ ահա գազանն չորրորդ՝ ահեղ եւ զարմանալի եւ հզօր առաւել, եւ ժանիք նորա երկաթիք. ուտէր եւ մանրէր, եւ զմնացորդսն առ ոտն կոտորէր. եւ ինքն առաւել այլակերպ քան զամենայն գազանսն որ յառաջ քան զնա, եւ եղջերք տասն ի նմա: Պշուցեալ հայէի ընդ եղջերս նորա. եւ ահա այլ եղջեր փոքրիկ ելանէր ի մէջ նոցա, եւ երեք եղջերք յառաջնոցն ի բաց խլէին յերեսաց նորա, եւ ահա աչք իբրեւ զաչս մարդոյ յեղջերն յայնմիկ, եւ բերան որ խօսէր զմեծամեծս:»

Դանիել 7:19-27 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ քննէի ճշմարտիւ վասն գազանին չորրորդի, զի առաւել այլակերպ էր քան զամենայն գազանսն եւ ահագին յոյժ, եւ ժանիք նորա երկաթիք, եւ մագիլք նորա պղնձիք. ուտէր եւ մանրէր եւ զմնացորդսն առ ոտն կոտորէր. եւ վասն եղջերացն տասանց որ ի գլուխ նորա, եւ վասն միւսոյն որ ելանէր եւ զերիսն ի բաց թափէր, որոյ աչք էին եւ բերան որ խօսէր զմեծամեծս, եւ տեսիլ նորա առաւել էր քան զայլոցն: Տեսանէի, եւ եղջերն այն տայր պատերազմ ընդ սուրբս, եւ զօրանայր ի վերայ նոցա, մինչեւ եկն Հինաուորցն, եւ ետ իրաւունս սրբոց Բարձրելոյն. ժամանակ եհաս, եւ զարքայութիւնն սուրբք ըմբռնեցին: Եւ ասէ. Գազանն չորրորդ՝ թագաւորութիւն չորրորդ կացցէ յերկրի, որ առաւել իցէ քան զամենայն թագաւորութիւնս, եւ կերիցէ զամենայն երկիր, եւ կոխիցէ եւ հարցէ զնա: Եւ տասն եղջերք նորա տասն թագաւորք յարիցեն. եւ զկնի նոցա յարիցէ այլ, որ առաւել իցէ չարեօք քան զամենայն առաջինսն, եւ երիս թագաւորս խոնարհեցուցէ. եւ բանս առ Բարձրեալն խօսիցի, եւ զսուրբս Բարձրելոյն մոլորեցուցէ, եւ կարծեսցէ զժամանակս եւ զօրէնս փոփոխել. եւ տացի ի ձեռս նորա մինչեւ ի ժամանակ, եւ ի ժամանակս, եւ ի կէս ժամանակաց: Ատեան նստցի. զիշխանութիւն նորա փոխեսցեն յապականել եւ ի կորուսանել մինչեւ ի սպառ: Եւ թագաւորութիւն եւ իշխանութիւն եւ մեծութիւն թագաւորաց որ ի ներքոյ ամենայն երկնից՝ տուաւ սրբոց Բարձրելոյն. եւ արքայութիւն նորա արքայութիւն յաւիտենական, եւ ամենայն իշխանութիւնք նմա ծառայեսցեն, եւ հնազանդեսցին:»

Հայտնություն 12:3 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ երեւեցաւ այլ նշան յերկինս, եւ ահաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն. որոյ էին գլուխք եւթն եւ եղջերք տասն. եւ ի վերայ գլխոց նորա եւթն խոյրք:»

Հայտնություն 12:18-13:1 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ կաց ի վերայ աւազոյ ծովու: Եւ տեսի զի ելանէր ի ծովէն գազան, եւ ունէր գլուխս եւթն եւ եղջերս տասն, եւ ի վերայ եղջերաց նորա տասն խոյր, եւ ի վերայ գլխոյ նորա անուն հայհոյութեան:»

Հայտնություն 17:3 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ առ տարաւ զիս յանապատ հոգւովն. եւ տեսի կին մի զի նստէր ի վերայ կարմիր գազանի, եւ լի էր անուամբ հայհոյութեան, եւ գազանն զոր տեսի ունէր գլուխս եւթն եւ եղջերս տասն:»

Հայտնություն 17:7 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ ասէ ցիս հրեշտակն. Ընդէ՞ր զարմացար. ես ասացից քեզ զխորհուրդս կնոջն, եւ զգազանին որ բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեւթն գլուխս եւ տասն եղջերս:»

Հայտնություն 17:12–14 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ տասն եղջերն զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են, որոց չեւ եւս է առեալ զթագաւորութիւն, այլ առնուն եւ կան իշխանք ի մի ժամ. եւ առնուն նոքա զիշխանութիւն ընդ գազանին: Սոքա մի կամս ունին, եւ զգօրութիւն եւ զիշխանութիւն գազանին տան: Եւ ընդ Գառինն պատերազմին, եւ Գառնն յաղթէ նոցա. զի Տէր է նոցա եւ Թագաւոր թագաւորաց, եւ որք ընդ նմա՝ կոչեցեալք են, ընտրեալք եւ հաւատացեալք:»

Հայտնություն 17:16–17 (Գրաբար Աստվածաշունչ) «Եւ տասն եղջերքն զոր տեսեր գազանին, նոքա տեսցեն զպոռնիկն եւ ատեսցեն զնա, եւ զմարմին նորա կերիցեն եւ այրեսցեն զնա հրով: Քանզի Աստուած եղ ի սիրտս նոցա առ ի լինել նոցա մի կամս, եւ տալ զթագաւորութիւն գազանին մինչեւ կատարեսցի բանն Աստուծոյ:»

Եկեղեցու հայերը

Բառնաբասի թուղթ 4.4–6 (Michael W. Holmes, խմբ. և թարգմ., *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*, 3-րդ հրատ. [Grand Rapids: Baker Academic, 2007], 387–89) «Այսպէս է ասում և մարգարեն. „Տասը թագավորություններ կթագավորեն երկրի վրա, և նրանցից հետո մի փոքր թագավոր կելնի, որը մեկ հարվածով կհնազանդեցնի թագավորներից երեքին:“ Նմանապէս Դանիէլն ասում է նույնի մասին. „Եվ տեսա չորրորդ գազանին՝ չար ու հզոր և երկրի բոլոր գազաններից ավելի վտանգավոր, և թե ինչպէս նրանից տասը եղջյուր բուսան, և դրանցից՝ եղջյուրի մի փոքր շիվ, և թե ինչպէս այն մեկ հարվածով հնազանդեցրեց մեծ եղջյուրներից երեքին:“ Ուրեմն պետք է հասկանաք:» (թարգմանված է Holmes-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Իրենեոս, Ընդդէմ հերձվածների 5.25.3 (ANF 1:553–54) «Դանիէլը նույնպէս, հայելով վերջին թագավորության վախճանին, այսինքն՝ վերջին տասը թագավորներին, որոնց միջև պիտի բաժանվի այն մարդկանց թագավորությունը, և որոնց վրա պիտի գա կորստյան որդին, հայտարարում է, որ գազանից տասը եղջյուր պիտի բուսեն, որ նրանց մեջ մեկ այլ փոքր եղջյուր պիտի ելնի, և որ առաջիններից երեքը պիտի արմատախիլ արվեն նրա առջև: ... Եվ նրա տասը եղջյուրները տասը թագավորներ են, որոնք պիտի ելնեն. և նրանցից հետո պիտի ելնի մեկ ուրիշը, որը չար գործերով պիտի գերազանցի իրենից առաջ եղածներին և պիտի տապալի երեք թագավորների ...» (թարգմանված է ANF 1-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Իրենեոս, Ընդդէմ հերձվածների 5.26.1 (ANF 1:554–55) «Ավելի պայծառ լույսի ներքո Հովհաննէսը Հայտնության մեջ ցույց տվեց Տիրոջ աշակերտներին, թե ինչ պիտի լինի վերջին ժամանակներում, և այն տասը թագավորների մասին, որոնք այն ժամանակ պիտի ելնեն, և որոնց միջև պիտի բաժանվի այն կայսրությունը, որն այժմ իշխում է [երկրի վրա]: ... Ուրեմն պետք է, որ թագավորությունը, քաղաքը և տունը բաժանվեն տասի. և այդ պատճառով Նա արդեն նախանշել է այդ բաժանումն ու տրոհումը [որոնք պիտի լինեն]: ... Ուրեմն ոտքերի տասը մատներն այս տասը թագավորներն են, որոնց միջև պիտի բաժանվի թագավորությունը, որոնցից ոմանք պիտի լինեն ուժեղ ու գործունյա, կամ եռանդուն, իսկ

ումանք էլ՝ ծույլ ու անպիտան, և համաձայն չպիտի լինեն ...» (թարգմանված է ANF 1-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Իրենեոս, Ընդդեմ հերձվածների 5.30.2 (ANF 1:559) «Բայց, իմանալով Գրքի հայտնած ստույգ թիվը՝ այսինքն՝ վեց հարյուր վաթսունվեց, թող սպասեն նախ թագավորության բաժանմանը տասի. ապա, երբ այդ թագավորները թագավորեն և սկսեն կարգավորել իրենց գործերը և ընդարձակել իրենց թագավորությունը, [թող սովորեն] ճանաչել, որ նա, ով պիտի գա՝ թագավորությունն իր համար պահանջելով, ... ճշմարտապես ավերածության պղծությունն է:» (թարգմանված է ANF 1-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Հիպոդիտոս, Քրիստոսի և Նեոի մասին 25 (ANF 5:209) «„Չորրորդ գագան՝ ահեղ ու սոսկալի. այն ուներ երկաթե ատամներ և պղնձե ճանկեր:“ Եվ ովքեր են սրանք, եթե ոչ հռոմեացիները: ... Եվ խորհրդավոր կերպով ոտքերի մատներով նա նկատի ուներ այն թագավորներին, որոնք պիտի ելնեն նրանց միջից. ինչպես Դանիելն էլ է ասում (այս խոսքերով). „Դիտում էի գագանին, և ահա նրա ետևում տասը եղջյուր կար, որոնց մեջ պիտի ելնի մեկ այլ (եղջյուր)՝ մի շիվ, և արմատախիլ պիտի անի նրա առջև (եղած) երեքին:“ Եվ դրանով ոչ այլ ոք էր նշանակվում, քան Նեոն ...» (թարգմանված է ANF 5-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Հիպոդիտոս, Քրիստոսի և Նեոի մասին 27–28 (ANF 5:209–10) «Ուրեմն, քանի որ այս բաները ապագայում են, և քանի որ արձանի ոտքերի տասը մատները համարժեք են (նույնքան) ժողովրդավարությունների, իսկ չորրորդ գագանի տասը եղջյուրները բաշխված են տասը թագավորությունների վրա, եկեք մի փոքր ավելի մոտիկից քննենք այդ նյութը ... երկաթե սրունքները և ահեղ ու սոսկալի գագանը արտահայտում էին հռոմեացիներին, որոնք ներկայումս իշխանությունն ունեն. ոտքերի մատները, որոնք մասամբ կավից էին և մասամբ երկաթից, և տասը եղջյուրները այն թագավորությունների խորհրդանիշներն էին, որոնք դեռ պիտի ելնեն. մյուս փոքր եղջյուրը, որ աճում է նրանց մեջ, նշանակում էր Նեոին՝ նրանց միջև ...» (թարգմանված է ANF 5-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Հիպոդիտոս, Քրիստոսի և Նեոի մասին 52 (ANF 5:215) «Եվ երբ նա պատերազմական ճակատամարտում հաղթահարի տասից երեք եղջյուրները և արմատախիլ անի դրանք՝ այսինքն՝ Եգիպտոսը, Լիբիան և Եթովպիան, և վերցնի նրանց ավարն ու զարդերը, և հնազանդեցնի մնացած եղջյուրները, որոնք տառապում են, կսկսի սրտով բարձրանալ և հպարտանալ Աստծո դեմ՝ որպես ամբողջ աշխարհի տեր:» (թարգմանված է ANF 5-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Հիպոդիտոս, Հատվածներ Դանիելի մասին 2.7 (ANF 5:179) «Երբ ժամանակները լրանան, և տասը եղջյուրները բուսնեն գագանից վերջին (ժամանակներում), այն ժամանակ նրանց մեջ կհայտնվի Նեոն:» (թարգմանված է ANF 5-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Հիպոդիտոս, Պարզաբանումներ Դանիելի մասին, Դանիել 7:7-ի վերաբերյալ (ANF 5:189) «„Եվ այն ուներ տասը եղջյուր:“ Որովհետև, ինչպես մարգարեն արդեն ասել էր ընձառյուծի մասին, որ գագանը չորս գլուխ ուներ, և դա կատարվեց, և Ալեքսանդրի թագավորությունը բաժանվեց

չորս իշխանությունների, այնպես էլ այժմ պետք է սպասենք այն տասը եղջյուրներին, որոնք պիտի բուսնեն նրանից, երբ գազանի ժամանակը լրանա, և փոքր եղջյուրը, որ Նեոն է, հանկարծակի պիտի հայտնվի նրանց մեջ ...» (թարգմանված է ANF 5-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Տերտուղիանոս, Մարմնի հարության մասին 24 (ANF 3:563) «Ի՞նչ խոչընդոտ կա, եթե ոչ հռոմեական պետությունը, որի անկումը, տասը թագավորությունների մեջ ցրվելով, Նեոնն պիտի բերի (իր իսկ ավերակների) վրա:» (թարգմանված է ANF 3-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Լակտանտիոս, Աստվածային հաստատություններ 7.16 (ANF 7:213) «Նախ՝ թագավորությունը պիտի ընդարձակվի, և գերագույն իշխանությունը, ցրված լինելով շատերի միջև և բաժանված, պիտի նվազի: Ապա քաղաքացիական երկպառակություններ պիտի անդադար սերմանվեն. և դադար չպիտի լինի մահաբեր պատերազմներից, մինչև որ միաժամանակ ելնեն տասը թագավորներ, որոնք պիտի բաժանեն աշխարհը ոչ թե այն կառավարելու, այլ լափելու համար:» (թարգմանված է ANF 7-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Լակտանտիոս, Աստվածային հաստատությունների համառոտություն 71 (ANF 7:253) «Թագավորական իշխանությունը պիտի բազմանա, և տասը մարդ պիտի գրավեն, բաժանեն և լափեն աշխարհը:» (թարգմանված է ANF 7-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Վիկտորինոս Պետովացի, Մեկնություն Հայտնության, 12-րդ գլխի վերաբերյալ (ANF 7:355) «„Եվ տասը եղջյուր:“] Նա ասում է, որ վերջին ժամանակների տասը թագավորները նույնն են, ինչ սրանք, ինչպես այնտեղ ավելի մանրամասն կներկայացնենք:» (թարգմանված է ANF 7-ի անգլերեն թարգմանությունից)

Կյուրեղ Երուսաղեմացի, Կատեխետիկ ճառեր 15.12 (NPNF2 7:107) «Բայց այս հիշյալ Նեոնը պիտի գա, երբ Հռոմեական կայսրության ժամանակները լրացած լինեն, և աշխարհի վախճանն արդեն մոտենա: Միասին պիտի ելնեն հռոմեացիների տասը թագավորներ, որոնք թագավորելու են գուցե տարբեր մասերում, բայց բոլորը մոտավորապես միևնույն ժամանակ. և նրանցից հետո՝ տասնմեկերորդը՝ Նեոն, որն իր կախարդական արվեստով պիտի զավթի հռոմեական իշխանությունը. և իրենից առաջ թագավորած թագավորներից երեքին պիտի խոնարհեցնի, իսկ մնացած յոթին պիտի պահի իրեն հպատակ:» (թարգմանված է NPNF2 7-ի անգլերեն թարգմանությունից)